

Tunteita

Kuvitettu kirja

Opinnäytetyö

Lamk/Muotoiluinstituutti

Kuvallinen viestintä/
graafinen suunnittelu

Miia Kovanen

Kevät 2006

Tiivistelmä

Opinnäytetyöni on kuvitettu kirja tunteista. Olen suunnitellut kirjaan kuvat, typografian ja taiton. Myös kuviin liittyvät tekstit ovat omiani.

Kirjallisessa osassa esittelen kehittämäni kuvitustyylin ja kerron kuvitusprosessista. Lisäksi esittelen lyhyesti kirjan ulkoasun syntyyn vaikuttaneita tekijöitä.

Avainsanat: kirjan kuvitus, kuvitustekniikka, grafiikka, muoto-kuva, tunteet, graafinen suunnittelu

Abstract

My diploma work is an illustrated book about feelings. I have designed illustrations and layouts for the book. I have also written texts related to illustrations.

In the written part of this diploma work I present my illustration work and describe the illustration process. In addition, I present briefly the general designing process.

Key words: book illustration, illustration technique, graphic arts, portrait, feelings, graphic design

Suuret kiitokset Samulle ja Titalle!

Sisältö

Johdanto

Prosessi

- Tunteet ilmiönä ja kokemuksena
- Kolmetoista tunnetta kirjassani
- Muotokuva

Tekniikka

Graafinen suunnittelu

- Kansi
- Typografia

Prosessin arviointi

Lähteet

Johdanto

Kuvittaminen ja Rudolf Koivu olivat syy, miksi ha-
keuduin muotoiluinstituuttiin opiskelemaan graafista
suunnittelua. Siksi tuntuu luontevalta, että opinnäyt-
teeni liittyy kirjankuvituksen. Opiskelun tavoitteeksi
asetin oman kuvitustyylin ja persoonallisen ilmaisun
kehittämisen. Opinnäytetyössäni esittelen kehitystyön
tuloksen.

Työni taiteellinen osa on kuvitettu kirja, jonka ai-
heena ovat tunteet. Sitä voisi luonnehtia katselukir-
jaksi, mutta laajemmassa merkityksessä se voi toimia
terapeuttisena välineenä. Kuvituksen lähtökohtana
on, että lukijalle avautuu mahdollisuus kuvien kautta
herkistyä kuuntelemaan ja analysoimaan omia tun-
nekokemuksiaan. Kun traumaattiselle kokemukselle
antaa merkityksen luomalla sille tarinan, on helpom-
paa puolustaa ajatuksiaan ja tekojaan. Tarinan avulla
abstraktista tunnetilasta on mahdollista tehdä ymmär-
rettävä ja sitä kautta lukija voi kokea puhdistautumi-
sen, katharsiksen. Olen pyrkinyt luomaan edellytyk-
siä näiden tarinoiden syntymiselle, olen ikään kuin
rakentanut kuvituksillani maaperän, josta lukijan oma
tarina voi kasvaa.

Prosessi

Tiesin jo opintojeni alussa, että opinnäytetyönäni haluan tehdä kuvitetun lastenkirjan. Muita vaihtoehtoja en oikeastaan ole edes vakavasti harkinnut. Olen opinnoissani syventynyt kirjagrafiikkaan ja kuvitukseen ja halusin kehittää ja esitellä taitojani niiden puitteissa. Kuvitustyylin kehittäminen ja ylläpitäminen ovat pitkäjänteistä työtä, ja neljä vuotta kului nopeasti. En ollut vielä valmis esittelemään lopullista tyyliäni. Niinpä jatkoin kokeiluja, ja valmistumisen ajankohta siirtyi. Pääsin päivätyöhön kirjakustantamoon ja huomasiin, etten enää ehdikään paneutua opinnäyteprosessiin yhtä intensiivisesti kuin aikaisemmin.

Halusin kuitenkin valmistua ja aloitin valmistelut. Tarvitsin aiheen kirjalle. Luin ja selailin erilaisia lastenkirjoja. Maija Karman kuvittama Piilomaan Pikkuvaasi (1977) ja Hannu Tainan Herra Kuningas (1986) ovat esimerkkejä suosikeistani. Sitten sain käteeni Kirsi Neuvosen grafiikanlehdillä kuvitetun kirjan Paratiisipuku (1994). Sen luettuani en ollutkaan enää vakuuttunut, että haluaisin tehdä juuri lastenkirjan.

Olen usein miettinyt, miksi kuvakirjoja tehdään pääasiassa lapsille. Eivätkö aikuiset ansaitse kauniita kirjoja, joiden kuviin he voisivat uppoutua. Lehdet

kauniine kuvineen ovat kuvakirjan vastine aikuisille. Niiden kalliille paperille painetut valokuvat houkuttelevat lukijan rentoutumaan seurassaan. Kirja on kuitenkin jo esineenä kaunis. Kovat kannet kätkevät sisälleen hienosti piirrettyjä kuvia tai mieltä kiihottavia tekstejä. Halusin tehdä sellaisen kirjan.

Ryhdyin miettimään aihetta uudesta näkökulmasta. Mikä olisi sopiva aihe kirjalle, jota voisivat lukea myös aikuiset. En keksinyt mitään ja ahdistuin. Pysähdyin miettimään tätä ahdistustani tunteena. Millainen se olisi? Miten kuvaisin abstraktin tunteen?

Kuvittajan näkökulmasta aihe vaikutti hyvältä, sopivan haasteelliselta. Voisin kirjoittaa tunnetiloihin liittyviä tekstejä. Idean kypsyydessä mielessäni näin, miten kirjaani luettaisiin busseissa ja metroissa ja ihmiset nauraisivat ja itkisivät ja päästäisivät tunteensa valloilleen (tietenkään kukaan ei oikeasti teki si niin.). Aihe oli kypsynyt.

Valitsin kolmesta tunteesta, jotka halusin mukaan kirjaani. Ne ovat hämmästys, pelko, ahdistus, suru, viha, nautinto, epävarmuus,

Taidegraafikko Kirsi Neuvosen grafiikkakuvitus hallitsee Paratiisipuku-kirjan kokonaisilmettä.

kateus, nöyryys, toivo, rakkaus, ilo ja onni. Valitsin nämä tunteet siksi, että niissä tiivistyvät mielestäni tärkeimmät tunnekokemukset. Mukana on monia kielteisinä koettuja tunteita, mutta myös myönteisiä ja voimaa antavia.

Ennen kuvitustyön aloittamista selvitin itselleni, mitä tunteet ovat ja mitä ne merkitsevät minulle.

Tunteet ilmiönä ja kokemuksena

Tunteella tarkoitetaan aistimusta tai elämystä, jolla on sekä biologinen että fysiologinen perusta. Ne ovat alitajuisia reaktioita, jotka aiheuttavat havaittavia ja havaitsemattomia muutoksia ihmisen kehossa ja toiminnassa.

Tunteiden kokeminen on prosessi, joka on koko ajan liikkeessä ja muutoksessa. Tunteet koskettavat meitä kaikkia. Tiedämme, millaista on olla surullinen, onnellinen, iloinen, yllättynyt tai vihainen. Muistamme, miltä tuntuu, kun jokin pelottaa, inhottaa tai hävettää. Pelko, vihaisuus, onni suru, ilo, yllätys ja inho ovat tutuimpia tunnetiloja ja niitä kutsutaankin perusemootioiksi (Isokorpi & Viitanen, 2001). Tunteiden kokeminen on universaali ilmiö, vain niiden ilmaisutavat vaihtelevat kulttuurista riippuen.

Tunteet saavat usein ilmiönsä kehollisina. Suru voi painaa hartiat kyyryyn, viha nostaa pulssia. Kehonkieli on siis tunteiden ilmaisua.

Daniel Golemanin mukaan meillä on kaksi mieltä, joista toinen järkeilee ja toinen tuntee. Hänen mukaansa tunteilla on ollut merkittävä rooli ihmislajin levittäytymisen ja selviytymisen kannalta. Tunteet ovat

auttaneet tekemään rationaalisen ajattelun vastaisia päätöksiä, jotka myöhemmin ovat osoittautuneet ratkaisevan tärkeiksi. (Goleman, 1997)

Hyvä itsetuntemus voi johtaa sisäisen voiman tunteen vahvistumiseen, joka taas osaltaan vahvistaa identiteettiä. Ehjässä persoonassa ajattelu, tunne ja tahto yhdistyvät tavalla, joka auttaa ihmistä selviytymään vaikeidenkin tapahtumien yli. Tunteiden taitavaa havainnointia ja niiden valjastamista päämäärien saavuttamiseksi kutsutaan tunneälyksi (Emt., 1997).

Kulttuuri ja taide ovat välineitä, joiden avulla tunne saa näkyvän muodon. Esimerkiksi tanssi on erinomainen ilmaisukanava fyysisyytensä tähden, mutta myös kuvataide voi antaa paljon. Joillekin kauniin taulun katsominen voi tuottaa lähes meditatiivisen kokemuksen, toiset taas purkavat tunteitaan vaikkapa piirtämällä sarjakuvan. Kun aistimaailma ja mielikuvitus ovat vuorovaikutuksessa, syntyy kokemus, joka muovaa ja rikastaa todellisuuden tulkintaa. Helsingin Sanomien artikkelissa ”Taide auttaa surutyössä” (HS 14.4.2006) lukijat kertovat, kuinka taide on auttanut heitä selviytymään vaikeissa elämäntilanteissa. Siihen olen tähdännyt tehdessäni tätä kirjaa.

Kolmetoista tunnetta kirajassani

Hämmästy

Olen usein hämmästynyt. Näinkö se menikin? Mielestäni se, ettei enää järkyttyisi mistään, olisi kamalaa. Sellaiseksi en tule koskaan.

Viha

Pelottava tunne, jota usein halutaan pitää piilossa. Vaikka vihan ilmaisemisen tarve on ihmiselle luonnollista, sitä rajoittavat kulttuuriset käyttäytymiskoodit. Kun olen vihainen ja saan sen jollain tavalla ulos, minun on helpompi hengittää. Viha on punaista.

Suru

Surun tunteeseen liittyy usein peruuttamattomuus. Jotain on menetetty. Lopullisesti. Se tuntuu kahleelta, joka kuristaa ja josta tietää voivansa vapautua, mutta ei millään pysty. Siihen liittyy epäreiluuden tunteita, epäuskoisuutta. Miten minulle voi käydä näin? Surusta voi kasvaa kuitenkin myös myönteisiä ajatuksia, jos antaa sille aikaa.

Pelko

Tämä tunne on surun seuralainen. Epävarmuus tulevasta pelottaa. Mitä on kuoleman jälkeen? Kuka minä olen? Myös rakkaus pelottaa, koska silloin kun rakastaa toista, asettaa itsensä alttiiksi.

Nöyryys

Nöyryys on vaikeaa, mutta tärkeää. On eri asia olla nöyrä kuin nöyrytyä. Nöyryys on tietoisuutta omista kyvyistään. Kun tietää rajansa, on helppoa pyytää apua toisilta.

Kateus

On sietämätöntä olla kateellinen. Toisaalta kateuden voi jalostaa päättäväisyydeksi. En ole usein kateellinen, paitsi silloin, kun joku saa jotain, mitä ei ole ansainnut.

Nautinto

Nautinnolle on antauduttava. Se vaatii kaiken huomion olakseen täydellinen. Nautinto on jotain, joka saa ihmiset liikkeelle.

Ahdistus

Tämä on tuttu tunne. Joskus tuntuu, että pää räjähtää, kun mieltii yökaudet näennäisesti turhia asioita. Ahdistuneena kaikki on vaikeampaa, koska aivojen kapasiteetti on varattu käsittelemään ahdistuksen tunnetta.

Toivo

Ilman toivoa ei ole elämää. On lohdullista uskoa, että asiat järjestyvät. Toivottomuus ajaa epätoivoisiin tekoihin. Jos minulla ei olisi mitään, miksi vuoksi taistella, voisın yhtä hyvin kuolla jo nyt.

Ilo

Saako ihminen olla iloinen tuntematta syyllisyyttä? Toteutuu-ko sananlasku "Itku pitkästä ilosta"? Mielestäni kyllä, mutta se toimii myös toisin päin: jos ei ole koskaan tuntenut surua, ei ilokaan tunnu miltään.

Onni

Mikä onni onkaan olla elossa. Saan asua Suomessa ja minulla on kaikki hyvin. Joskus tuntuu siltä, että on mahtavaa olla olemassa. Sitä tapahtuu liian harvoin.

Rakkaus

Säästin rakkauden viimeiseksi, koska se on mielestäni kaiken kokoava voima. Jos tunnet rakkautta, sinulla on kaikki.

Projektin keskeinen ongelma oli, miten kuvata abstraktia asiaa, tunnetta. Tunteiden kuvaamiseen on vakiintunut tiettyjä konventioita, kuten värien käyttö. Punainen on intohimon ja vihan väri, vihreä kateuden. En halunnut noudattaa orjallisesti vanhaa kaavaa, vaan halusin luoda myös uutta kuvallista ilmaisua. Toki olen käyttänyt hyväkseni yleisiä käytänteitä. On turha yrittää keksiä pyörää uudestaan. Olen ottanut kuviini mukaan joitakin piirteitä, jotka on totuttu yhdistämään tiettyihin tunnetiloihin, koska tällöin lukija voi keskittää huomionsa niiden taakse. Samalla olen kuitenkin pyrkinyt kyseenalaistamaan hienovaraisesti tiettyjä stereotypioita. Siksi värini ovat murrettuja ja ilokin on sinistä.

Ilmeillä ja kehon asennolla on helppo kuvitaa tunteita. Olen hyödyntänyt kuvissani asentojen ilmaisuvoimaa. Tanssiva ilo tartuttaa liikkeen myös katsojaan ja ahdistus on käsin kosketeltavaa, kun hahmon selkä on painunut tunteen voimasta kumaraan. Epävarmuutta voi kuvata paitsi kahden eri suuntiin katsovan pään avulla, myös asennolla, joka huokuu ambivalenssia.

Surun murtamaa, hartiat kumarassa kulkevaa hahmoa käytti Hugo Simbergkin teoksissaan. Simberg olikin yksi innoittajistani, kun ryhdyin miettimään kuvieni symbolista tasoa. Hän oli mestari kuvatessaan

luonnon personifikaatioita, piruparkoja ja kuolemahahmoja, symbolisia hahmoja toisesta todellisuudesta. Ne ovat läsnä inhimillisinä, mutta silti niissä on jotain, jota ei voi ymmärtää kuin sydämellä. Halusin tavoittaa jotain samanlaista omissa kuvissani.

Kuvituksia tehdessäni tavoittelin sisäistä tyyneyttä. Yritin päästä tilaan, jossa mieli virtaa vapaasti. Annoin itselleni luvan olla. Selailin kuvakirjoja, joissa esiintyi luontoa ja eläimiä, sillä olen huomannut tällaisen toiminnan inspiroivaksi. Ehkä siksi, että se rentouttaa ja antaa ajatuksille tilaa. Pian pääsinkin vireeseen, jossa olin valmis ottamaan ajatuksia vastaan.

Kuvien tekeminen lähti liikkeelle tunteen synnyttämästä tilasta, jossa rationaalinen ajattelu ylittyy mielenliikutuksen voimasta. Kuvittelin, millainen tunne olisi, jos se olisi näkyvä. Juuri tähän kuvittajan työ on: hän työstää omista lähtökohdistaan tulkinnan aiheesta, jonka perusteella lukija muodostaa oman sisäisen kokemuksensa. Kuvieni kautta lukijalle raottuu näkymä sisäiseen maailmaani.

Koska tunteet ovat alkukantaisia, syvällä meissä olevia, voimakkaampia kuin ajatukset, ne koetaan usein oudoiksi ja pelottaviksikin. Kirjassani tunteet näyttäytyvät ihmishahmoina, joilla on eläimen tai linnun pää. Samaan tapaan kuvattiin jumalhahmoja esimerkiksi muinaisessa Egyptissä. Valitsin tämän lähestymistavan, koska se auttaa lukijaa orientoitumaan tilanteeseen, jossa siirrytään pois reaali maailmasta ja sen säännöistä. Muuntamalla asia hahmoon, jota ei voi olla, mielikuvitus pääsee vapaaksi (Launis, 2001, 68).

Tunteet ovat moniselitteisiä ja arvaamattomia, koko ajan liikkeessä ja muuttuvia. Halusin vangita kuvituksiini jotain näistä ominaisuuksista ja siksi kuvat saattavat ensiksi hämmentää katsojaa. Ne eivät kerro ensi näkemältä kaikkea, vaan niihin on syvennyttävä.

Olen halunnut värityksellä korostaa kuvien tunnelmaa. Kiihkeämmät tunteet ovat oranssinpunaisia, jotta tunteen intensiteetti välittyisi. Oranssi on liikeenergian väri, kun taas sinivihreät sävyt viestivät seesteisyydestä (Moisiomäki, 2001, 160). Pohdiskelua korostavat, itseensä päin kääntyneet tunteet ovatkin kirjassani pääsääntöisesti sävyiltään kylmiä, kun taas ahdistusta tai mielenliikutusta korostavat tunteet ovat lämpimämpiä. Punainen kuvaa mielestäni positiivista voimaa, siksi onni on saanut lähes kirkkaanpunaisen taustan.

Muotokuva

Koska kuvani ovat ikään kuin tunteiden muotokuvia, kerron joistakin muotokuvaan liittyvistä konventioista.

Tyypillisimmillään muotokuva on öljyvärimaalaus tai valokuva, johon on kuvattu tärkeä henkilö. Mielestäni tunteet ovat tarpeeksi tärkeitä ansaitakseen tulla kuvatuksi muotokuvanomaisesti.

Muotokuvaa sommiteltaessa huomion tulisi kiinnittyä katseen suuntaan ja siihen, mitä sillä halutaan kertoa. Henkilö, joka katsoo suoraan katsojaan luo erilaisen vaikutelman kuin kaukaisuuteen katseensa suunnannut. Kirjan kuvituksessa katseen suunta ohja-

taan tyyppillisesti keskiviivaa eli lukijaa kohti (Hatva, 1993). Kuvissani katseen suunta toimii myös tulkin-
nan vihjeenä lukijalle. Lempeä susikuningatar katsoo
suoraan silmiin, valmiina ottamaan lukijan syllinsä
suojaan. Sellaista rakkaus mielestäni on.

Olen pukeutunut tunteet vanhahtavasti, satukirjamai-
siin vaatteisiin, jotta ne eivät olisi aikaan sidottuja.
Samalla vaatteet kertovat hahmon persoonasta, kuten
kuningattaren tai rukoilevan pyhimyksen vaatetus.
Toivoni taas kuvaa asennollaan ja vaatetuksellaan lap-
senomaista päättäväisyyttä, uskoa parempaan. Muo-
tokuviin liitetäänkin usein kuvattavaan henkilöön
tai hänen arvoonsa liittyviä määritteitä, jotka antavat
katsojalle vinkkejä esimerkiksi henkilön taustasta tai
arvoista. Halusin kuitenkin jättää tilaa myös lukijan
omille tulkinnoille, joten olen pitänyt attribuutit mini-
missään. Jopa taustat ovat vain viittauksia tilaan.

Lähtökohdiltaan kirjani aihe lähentelee ikonimaa-
lauksen ideaa. Ikonin avulla on pyritty kuvaamaan
abstraktia aihetta, uskontoa ja pyhyyttä. Ikoni on kat-
sojalleen ikkuna toiseen maailmaan ja juuri siitähän
on kysymys myös minun kuvituksissani.

Länsimainen muo-
tokuvamaalauksen
traditio pohjuttuu
Bysantin taiteeseen.
Ikonit ovat Pyhän
muotokuvia.

Tekniikka

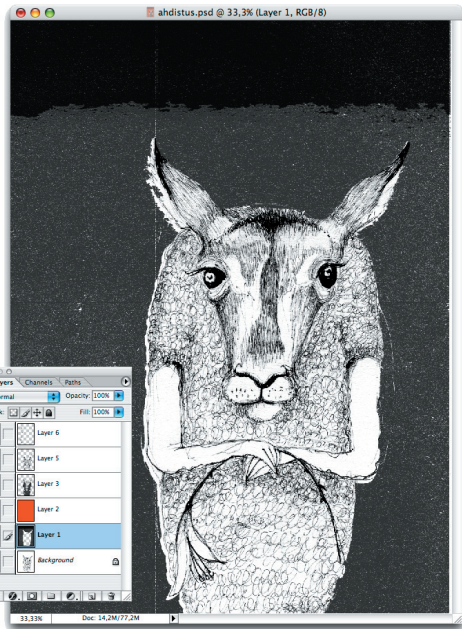
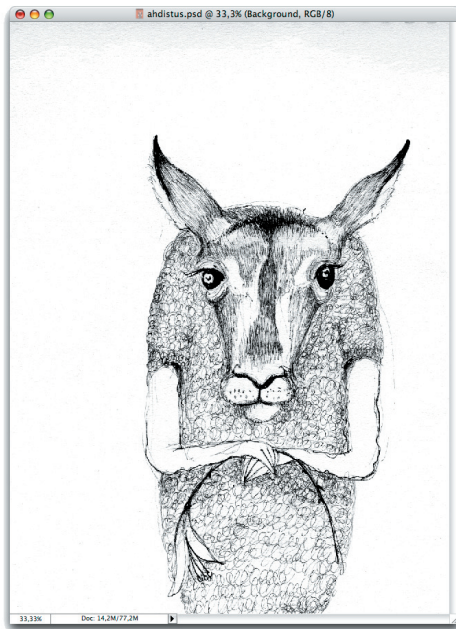
Tarvitsin kuviini tekniikan, jonka avulla parhaiten saisin välitettyä ajatuksiani näkyvään muotoon. Halusin löytää jotain haurasta, mutta kuitenkin ilmaisuvoimaista. Opiskeluni aikana olen suorittanut kolme grafiikankurssia, joista olen ammentanut vaikutteita kuvitustyyliini. Grafiikan tekeminen lähentelee terapeutista kokemusta, johon on vain heittäydyttävä. On hyvin vapauttavaa olla tekniikan rajoittama. Jos laatalle piiryy viiva väärään paikkaan, on vain yritettävä tehdä ympärille lisää viivoja. Laatan syöpmistä voi hallita tiettyyn pisteeseen saakka, mutta aina on varauduttava siihen, että yllätyksiä sattuu. Ne on otettava vastaan ja niiden kanssa on vain eletävä. Samantapaista heittäytymisen tunnetta halusin kokea kuvitustyössäni.

Pidän metalligrafiikan tarjoamasta ilmaisusta, siinä on jotain salaperäistä. Grafiikan tekeminen edellyttää kuitenkin erikoisvälineitä ja prosessissa on mukana erilaisia vaarallisia kemikaaleja. Tosin Taideinstituutissa käymilläni kursseilla tehtiin myrkytöntä grafiikkaa. Grafiikan kurssit ovat innoittaneet minua tekniikkakokeiluihin, joiden kautta olen kehittänyt omaa kuvitustyyliäni suuntaan, jossa on muistumia grafiikan viivasta ja tekstuurista.

Mainoskartongille
puikolla piirretty
kuva harmaasävy-
kuvana skannattuna.
Jälki muistuttaa
erehdyttävästi
etsausta.

Etsauksessa eli viivasyövytyksessä viiva piirretään puikolla kuparilaatalle, jonka jälkeen kuva syövytetään laatalle. Kokeilin tehdä saman digitaalisesti. Siirsin syövyttämättömällä laatan olevan kuvan skannerin avulla digitaaliseen muotoon ja käsittelin sitä kuvankäsittelyohjelmassa. Lopputulos näytti lähes etsaukselta. Päätin kokeilla, onko materiaalilla väliä ja piirsin kiiltäväpintaiseen mainoskartonkiin. En huomannut merkittävää eroa, joten vaihdoin helpommin työstettävään materiaaliin. Seuraavaksi huomasin miettiväni, tarvitsenko todella puikon jälkeä vai voisinko tehdä grafiikkamaista viivaa muulla tavalla. Tartuin

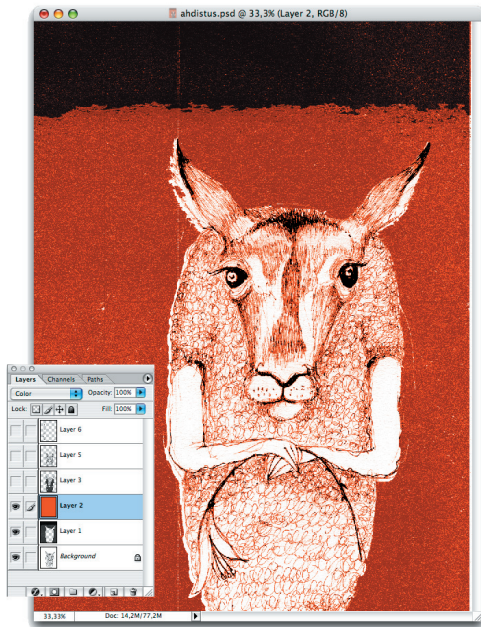

▲ Huokoiselle piirustuspaperille piirretty kuva. Jälki ei vastaa puikolla piirrettyä, mutta on mielestäni kaunista ja ilmaisuvoimaista. Tarkoituksenaan ei ollut tehdä grafiikkaa yksi yhteen, vaan kehittää uusi kuvitustyyli.

▼ Taso 1 on taustatekstuuri, johon olen leikannut hahmon näkyväksi.

kuulamustekynään. Huomasin, että huokoiselle paperille piirrettäessä pystyn vaikuttamaan jonkin verran viivan paksuuteen. Piirrokset näyttivät toimivilta, oikeastaan paremmilta kuin ensimmäiset kokeilut. Viivasta tuli kaunista ja siinä on grafiikkamaista herkkyyttä.

Niinpä kuvani ovat syntyneet huokoiselle piirustuspaperille kuulamustekynällä. Siirsin piirrokset digitaaliseen muotoon skannaamalla ne harmaasävykuviksi. Viivapiirrokseksi skannaaminen hävitti osan viivan herkkyydestä.

Viimeistelin ja väritin kuvani Adobe Photoshop-ohjelmassa. Kuvat koostuvat useista päällekkäisistä tasoista, joita voi muokata yksitellen. Useimmissa kuvissa on kolmesta viiteen tasoa, joissakin jopa seitsemän. Alimmaisena on aina piirros, jonka päälle olen kassannut tasot. Yksi tasoista on aina kokonaan värillinen ja sille on annettu sekoitustilaksi väri. Tämän avulla olen saanut viivoista värilliset.

Olen käyttänyt kuvissani taustatekstuuria, jonka olen tehnyt

► Kuvassa on valittuna aktiiviseksi taso, joka on kokonaan oranssi. Värillisen tason käyttäminen on yksi tapa tehdä viivasta halutun värinen.

▲ Valmiissa kuvassa on viisi läpinäkyvää tasoa taustakuvan päällä. Tauskakuvan päällä olevista tasoista leikattu asteittain pois pintaa, jotta kuvaan saadaan sävyeroja.

skannaamalla huokoista piirustuspaperia. Siinä on akvatintapohjaa muistuttava rakenne, joka luo kuville niiden metalligrafiikkaa muistuttavan ilmeen. Tekstuuritaustoja on kuvissani useita, yleensä yksi ennen värillistä tasoa ja loput sen jälkeen. Sekoitustilana olen käyttänyt kertovaa, jotta jälki tummenisi asteittain.

Kuvani ovat syntyneet osittain metalligrafiikan periaatteiden mukaan tietokoneavusteisesti. Käsitte- lin tasoja samaan tapaan kuin akvatintaa tehtäessä. Kuvassa on viivapiirroksen päällä vaihteleva määrä akvatintamaisia taustoja, joita olen leikannut sen mukaan, mitä haluan näyttää alemmista taustoista. Mustat kohdat ovat syntyneet päällekkäisien tasojen kertauduttua.

Grafiikan tekemisessä edelleen elävä käsityöläisperinne on kiehtovaa ja tiedän, että suuri osa grafiikan lumosta liittyy juuri tuon perinteen kunnioittamiseen, ilmaisutekniikan ainutkertaisuuteen ja anteeksiantamattomuuteen. Toisille tekniikka ja sen arvostaminen menevät jopa ilmaisun ja sanoman edelle. Olen seurannut Internetissä toimivaa Aukea.net-nimistä kuvataidefoorumia, jossa kohtaavat sekä taiteen harrastajat että kuvataideopiskelijat ja taiteilijat. Välillä siellä keskustellaan kiivaastikin digitaalisilla menetelmillä synnytetyn taiteen oikeutuksesta oikeana taiteena. Yleisenä pelkona nähdään, että uusi, kaikkien käsillä oleva tekniikka mahdollistaa teosten kopioimisen omiin nimiin. Esimerkiksi Internetistä kuvankäsittelyohjelmaan kopioidun valokuvan päälle on helppo maalata päälle ja kutsua sitä omaksi teoksekseen.

Myös kuvan tekemisen helppous huolestuttaa. Osa foorumilla vierailevista kävijöistä kokee, että digitaalisessa muodossa olevat kuvat syntyvät kuin itsestään. Pelätään myös, että käsin maalatut tai piirretyt kuvat menettävät arvonsa, ihmisten innostuessa digitaalisesta mediasta kuvan tekemisen välineenä. Tämä ei toisaalta ole uusi ilmiö. Uusi tekniikka saa ihmiset varuilleen, esimerkiksi valokuvauksen yleistyessä pelättiin sen tekniikkana syrjäyttävän muita taidemuotoja. Näin ei tietenkään käynyt, mutta valokuvataide sen sijaan on tarjonnut monille ihmisille mahdollisuuden ilmaista itseään.

Sekä metalligrafiikan että digitaalisen kuvan tekeminen vaativat edelleen käden ja silmän yhteistyötä. Ainakaan omalla kuvitustyyllilläni kuvat eivät synny vain nappia painamalla. Virheiden korjailu ja vaihtoehtojen kokeileminen ovat tietenkin helpommin toteutettavissa. Toisaalta muistan ne hetkelliset turhautumiset, joita koin grafiikkakurssilla. En aina saanut haluamaani kuvaa syöpymään oikealla tavalla kuparilaatalle ja jouduin aloittamaan tuntien työn uudelleen. Muistan miettineeni, eikö tätä voisi tehdä helpommin.

Olen jättänyt neljä opinnäytetyöni kuvaa Aukea.netin käyttäjien arvioitavaksi. Ulkopuolisten antama palaute kuvista antaa vihjeitä työni tasosta. Olenko onnistunut tulkitsemaan kuvattavan tunteen niin, että se avautuu myös muille? Seuraavilla on sivuilla kommentteja kuvistani.

Ahdistus

Heh. Jännä nähdä tämän hetkinen olotilansa tässä näin. :)

Tästä huomaa oikean fiiliksen ja kuitenkin se on hienosti ja mukavasti kuvattu. ;)

Tosi kouriintuntuva ruosteenväri. Ihana hahmo. Satu Niemi

Tunteen tunnistaa! Reeta Lehtonen

Suru

hieno. ihan kuin viikka ruohomet-sän kansassa, se näkee tulevaisuuden, joka ei ole kovin kiva.

Raukka on koulukiusattu ja jäänyt leikkien ulkopuolelle. Satu Niemi

Upea tämäkin, värimaailma on täydellinen. Reeta Lehtonen

Toivo

Tässäkin oikea fiilis löytyy, mutta tuo elefantin pää on hieman irrallaan kaulasta...

Vau, hieno! Ei haittaa yhtään, vaikka pää on kaulasta vähän irrallaan. Tosi voimakas työ. Satu Niemi

Onpas iso pää :o) Taitavaa joka tapauksessa. Reeta Lehtonen

Nautinto

Ehkä paras ikinä .D Sanna Keskinen

hienosti lähtee noi karvat silmän ympäriltä. käsi on kans hieno yksityiskohta.. tosi hienoo, rosoista jälkee. oon ihan kohtalaisen vau :) vesa vuorio

Pysäytti.

Vaikuttava! Räjähää kohti katsojaa, sellanen syntinen nautinto eikä mikään kesykissa. Noi viivat on hyvät. :) Milla Martikainen

naureskelee tosi hämy nähköinen kaveri. Kummituseläin? Tykkään. Satu Niemi

Siinä on pöhinää. Todella taitavasti olet saanut tunteen kasvoille jokaisessa näissä. Reeta Lehtonen

Mahtava!

Mä luulen, että se on toi sama rodentti tai sen sukulainen, joka syö ja polttaa kamaa mun viimeks tänne lisäämän työn yläreunassa keskellä. :) Jussi Löf

Hihhi, pelästyin ihan noita punaisia silmiä, jotka kuitenkin varsin upeahkot. Mahtavia töitä nämä ovat-ei voi kyllä muuta väittää. Riikka Korpela

Hui, tämä läjähti ruudulle ihan hypäten, mutta söpöhän tuo, joku muumimaailma tuli mieleen...

Tiina Juusela

Paras näistä, ehdottomasti. Sävyttävät silmät ja kerrassaan räjähtävä ilme, Pidän myös noista karvoista ja tuosta röökikädestä. Väritkin sopivat hyvin yhteen, sekä aiheeseen, täytyy myöntää, että mahtavaa on sekä tyylisi, että eläimillesi luomat ilmeet:D Lea Kosonen

tunteita: - Aukea.net

http://aukea.net/mp/db/Teos/yksi/TK=2968382&NRO=1

MOCA: the M...mputer Art Index of /sweatmaster nimipalvelu Lahden amm...sympäristö FinnPlace index

Etusivu - Info - Palautte - Häki - Arkisto - Keskeistelu Valokuvat / Muu kuvataide / Kirjallisuus

aukea.net/kuvataide

Mia Kovanen: tunteita: Yhteenveto Kirjautuu sisään

tunteita
Mia Kovanen

ahdistus
1 kommentti
4.0

suru
1 kommentti
3.7

toivo
1 kommentti
3.1

nautinto
5 kommenttia
3.7

Kommentteja näytetyistä

Nää on tosi hienoja, vaikkakin pelkään eläimiä, jotka on puettu ihmisten vaatteisiin. Pelkään myös ihmisiä, jotka ovat alkaneet muuntautua eläimiksi ja bussikuskeja sekä pimeää, mutta nämä tällaiset kuvat ovat mielenrauhaani järkyttäviä. Tosi upeita, tykkään tyylistä, kiitän kumarran ja poistun. Elina Pirinen

todellakin mielenkiintoisia. vielä kun saisin selville miten nämä on tehty :) ? Santeri Sarkola

sairaan siilellä muaki kinnostas tietää, et miten nää on tehty? Olli Kipi

Wow! Postikortteiksikin sopisivat (toivottavasti se ei ole sinusta mitenkään huono juttu. :) Nina Nygren

2 ensimmäistä toimivat oken hyvin. Jaakko Pallasvuo

Upeita töitä! Lienevät grafiikkaa? Itse pidin eniten tuosta ahdistuksesta. Viritys, eläinrhmä ja asento natsasivat mielestäni parhaiten. Myös ne pikkutököt taustalla ryömmässä tehostivat vaikutelmaa. Ulla Halkitala

Sairaan hienoja. :) Sari Hotakainen

Hienoa jälkeä! "Toivossa" norsun pää näytti vähän päälleilmatulta, mutta muuten ei ole kyllä mitään huomautettavaa. "Nautinto" nousi suosikiksi: Selialta rososta kauneutta, jota näkee useimmiten jossain saapuungraafiteissa. Jussi-Pekka Uusitalo

Hyviä töitä ja toimiva kokonaisuus. Pidin tuosta oudosta tunnelmasta. Ahdistus ja nautinto toimi minusta parhaiten. Nautintoa ja ahdistusta on elämä! Eekki Nempajärvi

Minustakin ahdistus ja nautinto toimivat parhaiten; ne todellakin tuntuivat kuvaavan juuri sitä tunnetta. Surukin oli surullinen, mutta toivo ei ihan auennut. Vaikuttava kokonaisuus. :) Miia Martikainen

Töiden kommentit on sallittu vain rekisteröityneille käyttäjille.

Kaikki teokset © tekijänsä - kuvaton käyttö kielletty
Suviato © Optinet Oy 2000-2003

Arviointi

Rek. äänet:
ka. 3.64 (80 ääntä)

Kirjautuneena voit antaa tölle ääntä.

Lähetä palautetta tekijälle

Näytetyin kuvat

- Näytetyin etusivu
- ahdistus
- suru
- toivo
- nautinto

> Yhteenveto

Yhteenveto

Nää on tosi hienoja, vaikkakin pelkään eläimiä, jotka on puettu ihmisten vaatteisiin. Pelkään myös ihmisiä, jotka ovat alkaneet muuntautua eläimiksi ja bussikuskeja sekä pimeää, mutta nämä tällaiset kuvat ovat mielenrauhaani järkyttäviä. Tosi upeita, tykkään tyylistä, kiitän kumarran ja poistun. Elina Pirinen

todellakin mielenkiintoisia. vielä kun saisin selville miten nämä on tehty :) ? Santeri Sarkola

Wow! Postikortteiksikin sopisivat (toivottavasti se ei ole sinusta mitenkään huono juttu. :) Nina Nygren
kyllä nämä näyttävät ainakin ihan metalligrafiikalla tehdyiltä :)Mutta upeita ja mieleenjääviä taideteoksia:) pidin varsinkin nautinnosta

ja ahdistuksesta, mutta muutkin olivat hienoja. Kiinnostaisi myöskin tietää, minkä kokoisia nämä ovat..mutta tyyli ja taito ovat hallussa:)
Lea Kosonen

Upeita töitä! Lienevät grafiikkaa? Itse pidin eniten tuosta ahdistuksesta. Väritys, eläinhahmo ja asento natsasivat mielestäni parhaiten. Myös ne pikkuötökät taustalla ryörimässä tehostivat vaikutelmaa.
Ulla Hulikkala

Sairaana hienoja. :) Sami Hotakainen

Hienoa jälkeä! "Toivossa" norsun pää näytti vähän päälleliimatulta, mutta muuten ei ole kyllä mitään huomautettavaa. "Nautinto" nousi suosikikseni: Sellaista rosoista kauneutta, jota näkee useimmiten jossain sapluunagraffiteissa. Jussi-Pekka Uusitalo

Hyviä töitä ja toimiva kokonaisuus. Pidin tuosta oudosta tunnelmasta.

Ahdistus ja nautinto toimi minusta parhaiten. Nautintoa ja ahdistusta on elämä :P Erkki Nampajärvi

Minustakin ahdistus ja nautinto toimivat parhaiten; ne todellakin tuntuivat kuvaavan juuri sitä tunnetta. Suruakin oli surullinen, mutta toivo ei ihan auennut. Vaikuttava kokonaisuus. :) Milla Martikainen

Mielenkiintoisia töitä, sellaisia joita jaksaa katsella ja ihmetellä pidempäänkin. Hienoja ovat! Reeta Lehtonen

Olin melkoisen otettu palautteesta. Saamistani kommentteista päätellen olen pystynyt luomaan uskottavia kuvia tunteista. En saanut kielteisiä kommentteja digitaalisen tekniikan käytöstä, mikä on mielestäni hyvä asia. Tekniikka ei hallitse kuvitustyyliäni, vaan on sille alisteinen. Jotkut kommentoijista arvelivat kuvieni olevan grafiikkaa. Koska olen hakenut juuri sen tyylistä ilmaisua, kommentti tuntui erityisen rohkaisevalta.

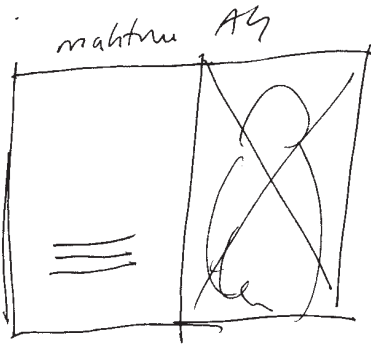
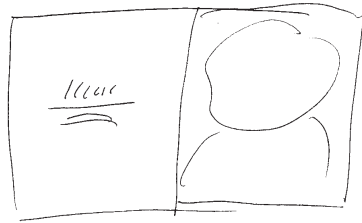
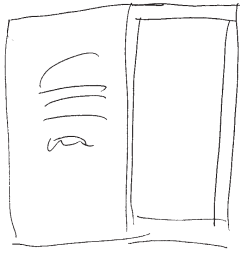
Graafinen suunnittelu

Ennen kuvitustyöhön ryhtymistä tein itselleni skeeman kirjan ulkoasusta. Siten kuvituksista tulee oikean kokoisia ja taittotyökin sujuu helpommin.

Kirjan muoto on tärkeä. Eri muotoiset kirjat synnyttävät lukijassa erilaisia tuntemuksia ja vaikuttavat sitä kautta lukukokemukseen. Kirja on esine jota pidetään useimmiten kädessä, joten sen pitäisi olla käteen sopiva.

Olen viehättynyt pienistä kirjoista. Pienikokoiseen kirjaan on helppo tarttua ja se kulkee mukana pienessäkin laukussa. Hypistelin eri kokoisia kirjoja kädessäni etsiesäni sopivaa muotoa. Kapea suorakaide ja neliötä lähen-televä muoto tuntuivat molemmat toimivilta. Lopulta valitsin kirjan kooksi 140x200mm, jolloin kirjasta tulee sopivan kokoinen vaikkapa mukaan otettavaksi.

Kirjassani on kolmetoista kuvaa aukeamaa, yksi kuva jokaisella aukeamalla. Leikkaukseen menevä kuva on aina oikealla puolelle, koska katse suuntautuu kirjaa luettaessa ensin oikealle sivulle ja haluan, että lukija näkee ensin kuvan ja vasta sen jälkeen selittävän tekstin.

Kuvasomittelua varten tein luonnoksia kirjan muodosta ja siitä, miten teksti asettuu aukeamalle. Halusin, että kirjani mahtuu A4-kokoiselle arkille.

Tekstit täydentävät kuvia. Ne on ladottu vasemmalle alas, kultaisen leikkauksen kohdalle. Sommittelin ne siten, että viimeinen tekstirivi on aina samalla kohdalla, näin taitosta tulee johdonmukainen.

Taitossa kuvat on ryhmitelty väljästi värien mukaan, jotta lukijalle muodostuisi käsitys prosessin etenemisestä. Vaikka kirjassani ei olekaan varsinaisesti jatkuvaa kertomusta pyrin järjestämään ne taitoksi niin, että ne toimisivat parhalla mahdollisella tavalla sekä yksin että kokonaisuutena. Olen rakentanut tunteiden varaan kaaren, joka alkaa hämmästyksestä ja loppuu onneen. Aivan kuten elämä parhaimmillaan. Siihen välille mahtuvat kaikki muut tunteet.

Kansi

Kuvitetun kannen tehtävä on houkutella lukija tarttumaan kirjaan. Se paljastaa jotain sisällöstä, mutta ei kerro kaikkea. Se voi myös herättää lukijassa kysymyksiä, joihin tämä uskoo löytävänsä vastauksia lukemalla kirjan. Aina ei kysymyksiin tarvitse vastata.

Kirjani kansi kuvastaa sitä jatkuvaa liikettä, joka on tunteille ominaista. Olen käyttänyt kuvituksena kirjan kuvia muokattuna. Näin yhteys kirjan sisältöön säilyy ja kokonaisuus näyttää hallitulta.

Typografia

Mielestäni typografian ensisijainen tehtävä on viestin välittäminen selkeästi ja johdonmukaisesti. Mutta onnistuessaan se myös tukee tuotteen visuaalista kokonaisilmettä. Siksi halusin lyhyisiin teksteihini kirjasintyyppin, joka on sopusoinnussa kuvituksen kanssa.

Typografian suunnittelu käynnistyi kirjasimen eli fontin valinnalla. Päätin heti, että etsin päätteellistä fonttia. Ne edustavat sellaista klassista kirjasinmuotoilua, jota tavoittelin typografiallani.

hän kesti kylmyyden
vaikka tiesi jo voittaneensa sen

Times New Roman, 12/15

Aluksi kokeilin Times New Romania, joka edustaa barokkiantiiikkoja. Se on helppolukuisuutensa vuoksi laajasti käytetty fontti, mutta tavanomaisuudessaan se voi vaikuttaa konservatiiviselta ja vanhahtavalta.

hän kesti kylmyyden
vaikka tiesi jo voittaneensa sen

Joanna, 12/15

Joanna oli toinen valintani kirjasintyypiksi. Barokkiantitiikvoissa on kauniit viivakontrastit, mutta mielestäni kirjasimen pystysuora painotus ei kuitenkaan istunut hakemaani tyyliin. Lisäksi Joannan alapäätteet vaikuttivat liian yksinkertaisilta ja tylsiltä, erityisesti y-kirjaimessa. Päätin etsiä kirjasimen, jossa päätteet asettuisivat kauniisti.

hän kesti kylmyyden
vaikka tiesi jo voittaneensa sen

Palatino, 12/15

Kokeilin myös Palatinoa, joka edustaa renessanssiantitiikvoja. Se kuuluu ns. Garaldisiin kirjasinleikkauksiin, joissa kirjainmuodot noudattavat renessanssin aikaisten painokirjainten muotoja. Tämä fontti on mielestäni hyvin klassinen ja kaunis ja sen muotokieli sopii yhteenkuvien kanssa. Niinpä valitsin Palatinon.

Kun olin päättänyt leipätekstin kirjasimen, ryhdyin miettimään, millaiset otsikot sopisivat työhöni. Otsikoilla on tärkeä rooli kirjassani, ne antavat tunteelle nimen. Aluksi ajattelin latoa otsikot leipätekstin fontilla, mutta päädyinkin piirtämään ne. Mielestäni tekstisivu kaipasi jotain käsintehtyä ollakseen tasapainossa kuvasivun kanssa. Piirretyt otsikot olivat parempi vaihtoehto kuin esimerkiksi vinjettikuvat. Ne eivät vie huomiota oikean sivun kuvilta, vaan tukevat kokonaissomittelua oikealla tavalla.

Prosessin arviointi

Kuvittaminen on viestin kääntämistä visuaaliseksi ja kuvittaja toimii ikään kuin tulkkina kaksiulotteisen kuvamaailman ja moniulotteisen todellisuuden välissä. Kuvittajan on kyettävä soveltamaan hallitsemiaan tietoja ja taitoja niin, että lopputuloksena syntynyt kuva on relevantti ja katsojalle ymmärrettävä. Olen tutkinut opinnäytetyössäni, millaisia asioita prosessi vaatii ja millaisia valintoja teen sen aikana.

Olen tottunut ajattelemaan, että kuvat vain tulevat ulos aivojeni syövereistä, enkä oikeastaan ole asiaa sen enempiä miettinyt. Vaikka prosessi etenee näennäisesti omalla painollaan, intuitivisesti, kuvallisen viestinnän ammattilaisena pystyn kuitenkin näkemään työskentelyn taustalla vaikuttavia asioita. Oman työn tutkiminen ja valintojen analysointi tuottaa helposti uutta ammatillista tietoa ja taito perustella valintojaan on graafiselle suunnittelijalle kullannarvoista. Prosessin näkyväksi tekeminen ja siihen liittyvien asioiden ymmärtäminen johtavat ammatillisen identiteetin kypsymiseen ja vahvistumiseen.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella ja valmistaa kuvitettu kirja, jonka avulla esittelisin kuvitukseksi tyyliä, tekniikkaa ja kuvittamisen prosessia. Tä-

män päämäärän saavutin, joskin ajankäytön hallinta tuotti minulle ongelmia. Toisaalta tekniikan hiominen ja uuden kuvitustyylin luominen vaativat aikaa. Työssä voi kehittyä vain piirtämisen ja kokeilujen kautta. Koska olen tehnyt opinnäytetyötäni kokopäivätyön ohella, en ole pystynyt keskittymään täysipainoisesti pelkästään kuvien tekemiseen.

Voin kuitenkin ilokseni todeta, että olen onnistunut kehittämään itselleni persoonallisen ja ilmaisuvoimaisen kuvitustyylin ja sehän oli tavoitteenani aloittaessani opiskelun Muotoiluinstituutissa.

Lähteet

Goleman, Daniel (1997): Tunneäly, Otava, Helsinki

Hatva, Anja (1993): Kuvittaminen,
Rakennustieto Oy, Helsinki

Isokorpi, Tia & Viitanen, Päivi (2001):
Tunnevoimaa, Tammi, Helsinki

Launis, Mika (2001): "Kuvituksentutkimus, taiteen
funktio ja identiteetti" teoksessa Tutkiva
katse kuvakirjaan, Suomen Nuorisokirjallisuuden
Instituutti, Tampere

Nyrhinen, Tiina & Väisänen, Hannu (2003):
Vedostuksia, Otava, Helsinki

Moisiomäki, Tuija (2001): "Yksinäinen mies
teoksessa Herra kuningas" teoksessa Tutkiva
katse kuvakirjaan, Suomen Nuorisokirjallisuuden
Instituutti, Tampere

Oittinen, Riitta (2004): Kuvakirja kääntäjän kädessä,
Lasten Keskus, Helsinki

Sirén, Vesa: " Taide auttaa surutyössä yli ajan ja
etäisyyksien", Helsingin Sanomat, artikkelissa
14.4.2006

Veivo, Harri & Huttunen, Tomi (1999): Semiotiikka
– Merkeistä mieleen ja kulttuuriin, Edita,
Helsinki

Kirjallisuus

Bettelheim, Bruno (1976): Satujen Lumous,
WSOY, Juva

Hall, Stuart (1999): Identiteetti, Vastapaino, Tampere

Hannele Huovi & Kirsi Neuvonen (1994):
Paratiisipuku, Tammi, Hämeenlinna,

Pennanen, Lea (1977): Piilomaan pikkuaasi,
Otava, Helsinki

Siekkinen, Raija (1986): Herra Kuningas,
Otava, Helsinki

Riikka Stewen (1989): Hugo Simberg
– unien maalari, Otava, Helsinki